

Κεφάλαιο 11

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΘΕΟΣ

*Ο Θεός γίνεται άνθρωπος
για να μπορεί ο άνθρωπος να γίνει Θεός.
ΑΓ. ΘΩΜΑΣ Ο ΑΚΙΝΑΤΗΣ*

Στη φιλοσοφία του Σάι Μπάμπα, ο άνθρωπος κατέχει μια θέση ακόμη πιο υψηλή από εκείνη που του δίνουν ορισμένα εδάφια βιβλικά. Εάν στον ψαλμό 8 αναφέρεται πως ο άνθρωπος «έχει φτιαχτεί λίγο κατώτερος από τους αγγέλους», στις ομιλίες του ο Μπάμπα μας λέει ότι η θέση που κατέχει ο άνθρωπος είναι η θέση ενός θεού, είναι μια θεότητα που από άγνοια ζει χωρίς να γνωρίζει το προνόμιό της και τον πλούτο της. Έτσι, ο άνθρωπος, μοιάζει με έναν αξιολύπητο ζητιάνο, που κοιμάται θλιμμένος και χωρίς ελπίδα πάνω σ' ένα χρηματοκιβώτιο ξέχειλο από διαμάντια. Θα ήταν αρκετό να ξυπνούσε για να ξαναανακαλύψει αυτό τον πλούτο του και να μπορέσει να τον απολαύσει σε όλη του την πληρότητα.

«Ο άνθρωπος είναι θεϊκός· μέσα στην καρδιά του κατοικεί ο Κύριος. Παρ' όλα αυτά είναι σκλάβος, δυστυχής, περιορισμένος, αδύναμος, ανήσυχος. Γιατί; Αγνοεί την πραγματικότητά του. Φαντάζεται ότι είναι αδύναμος, με περιορισμένες ικανότητες, σκλάβος· και είναι ο νους που του παρουσιάζει αυτή την εικόνα, ο νους του, που είναι η πηγή κάθε φαντασίωσης»¹.

«Ο άνθρωπος αγνοεί τη δόξα του. Αυτός είναι το Θείο που ξανααντύθηκε μια ανθρώπινη μορφή ακριβώς όπως κάθε άλλο έμψυχο ή άψυχο πράγμα, όμως ο άνθρωπος μόνο έχει το προνόμιο ν' αποκτήσει επίγνωση αυτής της πολύτιμης αλήθειας»².

Η βιβλική έκφραση, πως ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος «κατ' εικόνα και ομοίωση του Θεού», επαναφέρεται από τον Σάι Μπάμπα και προτείνεται πάλι με μεγαλύτερη έμφαση. Δεν υπάρχει ομιλία Του που να μην προλογίζεται με τις εκφράσεις:

«Ενσαρκώσεις της Θείας Ουσίας - Atmasvarupulara, Ενσαρκώσεις της Θεϊκής Αγάπης - Premasvarupulara, Ενσαρκώσεις του Αγίου Πνεύματος - Pavitra Atmasvarupulara».

Αυτό για έναν Χριστιανό, είναι σίγουρα ένα από τα πιο δύσκολα σημεία να καταλάβει. Και όμως, ο Ιησούς πριν δυο χιλιάδες χρόνια κήρυττε την ίδια αλήθεια που με την πάροδο των αιώνων άφησε τη θέση της στα αισθήματα ενοχής και αναξιότητας, στην αυτοπεριφρόνηση και σε μια προσμονή λύτρωσης από τα έξω, μόνο με τη Χάρη του Θεού, *sola gratia Dei*. Πραγματικά, η σωτηρία του ανθρώπου έρχεται μόνο από τη Χάρη του Θεού, δηλαδή από την Αγάπη Του, όμως η Αγάπη αυτή δεν πρέπει να εκδιώκεται από τη φυσική της θέση: την καρδιά του ανθρώπου.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης διηγείται πως μια χειμωνιάτικη ημέρα, κατά την εορτή της καθαγίασης των εγκαινίων του Ναού της Ιερουσαλήμ, καθώς ο Ιησούς περπατούσε μέσα στο ναό περιτριγυρίστηκε από μερικούς Ιουδαίους που Του ζήτησαν να διευκρινίσει την ταυτότητά Του. Ο Ιησούς δήλωσε για χιλιοστή φορά πως «Εγώ είμαι ένα με τον Πατέρα», αλλά αυτοί που Τον ρωτούσαν άρπαξαν πέτρες - και δεν ήταν η πρώτη φορά που το έκαναν - για να Τον λιθοβολήσουν.

«Σας έδειξα πολλά καλά και θαυμαστά έργα, τα οποία προέρχονται από τον Πατέρα μου· για ποιο απ' αυτά θέλετε να με λιθοβολήσετε;» ρώτησε ο Δάσκαλος. Του απάντησαν οι Ιουδαίοι: «Δε σε λιθοβολούμε για κάποιο έργο

καλό, αλλά για τη βλαστήμια που εξεστόμισες και γιατί εσύ, ενώ είσαι άνθρωπος, λες ότι είσαι Θεός».

Αποκρίθηκε σ' αυτούς ο Ιησούς: «Δεν είναι γραμμένο μέσα στο νόμο σας, “Εγώ είπα ότι είστε θεοί”; Τώρα, αν ο νόμος ονόμασε θεούς εκείνους προς τους οποίους απηύθυνε το λόγο του Θεού - και η Γραφή δεν μπορεί να καταργηθεί - πώς μπορείτε εσείς, σ' εκείνον που ο Πατέρας καθαγίασε και τον έστειλε στον κόσμο, να λέτε ότι βλασφημεί, επειδή είπε, “Είμαι ο Υιός του Θεού”;»³

Είναι μια περικοπή που δεν έχει ανάγκη από σχόλια. Στις εκκλησίες διαβάζονται και ερμηνεύονται τόσες περικοπές, αλλά πολλοί πιστοί δεν ξέρουν καν ότι αυτή η περικοπή περιέχεται σ' ένα από τα έγκυρα Ευαγγέλια. Είναι η δύναμη της εξάρτησης, του προγραμματισμού, που απλώνει ένα πέπλο πάνω σε κάθε τι που μπορεί να αφυπνίσει τη θείκη τους φύση! Το μοτίβο, που με έμφαση επαναλαμβάνεται στα κηρύγματα, είναι πως είμαστε αμαρτωλοί και πως είμαστε ανάξιοι, ανίκανοι για οτιδήποτε. Αν όμως γεννιόταν σε κάποιον η αμφιβολία πως η ερμηνεία αυτής της περικοπής μπορεί να μοιάζει υπερβολικά κολακευτική για τον άνθρωπο, θα αναφέρω μιαν άλλη πάντα από το Ευαγγέλιο του Ιωάννη, που θα διαλύσει κάθε αμφιβολία:

*«Αλήθεια, αλήθεια σας λέγω, εκείνος που πιστεύει σ' Εμένα, θα κάνει κι αυτός τα έργα που κάνω Εγώ, αλλά και ακόμα μεγαλύτερα, γιατί εγώ πηγαίνω εις τον Πατέρα».*⁴

Ασφαλώς, σε κάποιον από εσάς έχει συμβεί ή θα συμβεί να συναντήσει άτομα τα οποία μπροστά στην αλήθεια που ο Μπάμπα συχνά επαναλαμβάνει, «Εσείς είστε Θεός!», τρομάζουν και σκανδαλισμένοι συμπεραίνουν ότι η δήλωση αυτή είναι ένα σημάδι πως το άτομο που την προφέρει δεν είναι δυνατόν παρά να είναι διαβολικής προέλευσης, επικαλούμενοι το γεγονός πως ο όφισ μέσα στην Εδέμ είπε τα ίδια λόγια στους πρωτόπλαστους Αδάμ και Εύα. Αυτοί που σκέπτονται μ' αυτόν τον τρόπο, ίσως να έχουν κάποια αρκετά καλή θεολογική προετοιμασία, η πίστη τους όμως δεν τολμάει να κάνει ούτε ένα βήμα πέρα από τα όρια των προσωπικών ερμηνειών κάποιου θεολόγου ή κάποιου ιεροκήρυκα.

λάβει πνεύμα υιοθετημένων γιων. Και είναι αυτό το πνεύμα που μας εμπνέει το θάρρος να επικαλούμαστε τον Θεό ως Αββά και Πατέρα! Το πνεύμα το ίδιο επιβεβαιώνει στο πνεύμα μας ότι είμαστε γιοι του Θεού. Και εάν είμαστε γιοι Του, είμαστε και κληρονόμοι Του. Κληρονόμοι του Θεού, συγκληρονόμοι του Χριστού.»⁵

Είμαστε παιδιά του Θεού πριν ακόμη βαπτιστούμε, σύμφωνα με την ιεροτελεστία κάποιας ιδιαίτερης θρησκείας. Η βάπτιση είναι μια επίσημη υπόσχεση ότι θα ζήσουμε σαν παιδιά του Θεού και μας εγγυάται τη Χάρη και τη συμπαράσταση του Αγίου Πνεύματος. Όποιος ζει μακριά από το Θεό (δεν εννοώ μακριά από τις ιεροτελεστιές κάποιου ιδιαίτερου θρησκευτικού πιστεύω), ακόμη κι αν είναι βαφτισμένος, ματαιώνει εκείνη τη Χάρη και ασφαλώς η βάπτιση που του επιβλήθηκε δεν θα τον κάνει να παραιτηθεί από την κακοήθη συμπεριφορά του. Η βάπτισή του αρχίζει να δρα, όταν εκείνος ο ίδιος κάνει ένα βήμα προς τον Θεό.

Η πηγή προέλευσης του προπατορικού αμαρτήματος δεν βρίσκεται στο ότι ο άνθρωπος θέλησε από υπερηφάνεια να εξομοιωθεί με το Θεό ή να θεωρήσει τον εαυτό του Θεό - ισχυρισμοί που, από παρανόηση δια μέσου των αιώνων, θεωρήθηκε ότι οδήγησαν τον άνθρωπο στην πτώση - αλλά, αντιθέτως, έγκειται στο ότι ισχυρίστηκε το αντίθετο, στο ότι δηλαδή πίστεψε πως έχει μάλλον φύση διαβολική.

Αυτό προσβάλλει Εκείνον που μας δημιούργησε, όπως ακριβώς θα προσέβαλε οποιονδήποτε γονιό ένα παιδί που θα του έλεγε κατ'άμωτρα ότι το γέννησε με κακές ιδιότητες.

«Προξενείς μεγάλη λύπη στον Πατέρα σου», θα μας έλεγε εκείνο το Ον που έχει τις ιδιότητες και του Πατέρα και της Μητέρας, «όταν εξακολουθείς να θεωρείς τον εαυτό σου έναν ανίκανο, ένα βλάκα, έναν αμαρτωλό. Δε θυμάσαι πια πώς θέλησα να υποδεχτώ τον άσωτο υιό; Το να περνάς τον εαυτό σου για αμαρτωλό είναι το λάθος που σ'έκανε να ξεχάσεις την καταγωγή σου και σε κράτησε μέσα στον πόνο. Γνώρισε λοιπόν τον ίδιο σου τον εαυτό. Μάθε ποιος σ'αλήθεια είσαι, και να είσαι ευτυχισμένος!»

Γι αυτό, επειδή ακολουθούν «ειδικούς», καταλήγουν να βλέπουν μια μόνο όψη αυτού που οι Γραφές μεταδίδουν, και από αυτό επίσης, ένα μόνο μέρος. Εάν υπάρχει κάποιος, σκέφτονται – πέφτοντας ξανά μέσα στο ίδιο φαρισαϊκό σχήμα – που έχει την τόλμη να υποστηρίζει τη θεϊκότητα του ανθρώπου, αυτός παραλογίζεται, είναι βλάσφημος και πρέπει να δυσπιστούμε στα λόγια του, όπως δυσπιστούμε σε κάποιον που εκτελεί έργα αντίθετα προς το έργο του Χριστού: Αναθεματισμένος να είναι! *Anathema sit*.

Όμως, αν έχουμε την υπομονή να αλληλοβοηθηθούμε σ' αυτήν την αναζήτηση σαν καλοί παλιοί φίλοι, εγκαταλείποντας την τάση να μιλάμε με υπεκφυγές και να προσβάλλουμε ο ένας τον άλλον, θ' ανακαλύψουμε ότι η πέτρα όπου σκοντάφτουμε αποτελείται από αλήθειες που έχουν μπει στο αρχείο, σαν να ήταν μια πεθαμένη γλώσσα. Το ξεθάψιμο εκείνης της γλώσσας φέρνει μαζί της όλη τη ζωή που είχε θαφτεί μαζί μ' αυτήν: νοήματα απόκρυφα κι αθάνατα, που χάθηκαν ανάμεσα στους μαιάνδρους των φιλονικιών και των θεωρημάτων, πνιγμένα από συμφέροντα υλικά.

Σ' αυτή την εποχή της άγνοιας, όπου το αληθινό παρουσιάζεται ως ψεύτικο και το σφάλμα γίνεται πάντα είδηση, Κάποιος έκανε τον κόπο να θυμίσει σ' αυτόν τον άνθρωπο που τον έχει χτυπήσει μια σοβαρή αμνησία, ποιος είναι, ποια είναι η πραγματικότητα του η πιο εσώτερη. Αυτός είναι ο Αβατάρ Σάι Μπάμπα, δηλαδή το Ίδιο το Ον με όλη τη σημασία της λέξης, που προσελκυμένο από το φλογερό πόθο των αγίων όλων των καιρών και όλων των θρησκειών, κατεβαίνει με ανθρώπινη μορφή, ξαναπιάνει τον ειρμό της διήγησης απ' το σημείο που είχε χαθεί και μας επαναλαμβάνει: εσύ είσαι Θεός! Είσαι γιος Μου, είσαι γιος του Θεού. Επομένως, εάν είσαι γιος Μου είσαι και κληρονόμος Μου!

Μερικοί εξακολουθούν να πιστεύουν ότι αυτή η κληρονομιά αποκτάται μόνο με το μυστήριο της βάπτισης, εφ' όσον κατ' εκείνους αυτός θα ήταν ο μόνος τρόπος για να γίνουν δεκτοί, ν' αποτελέσουν μέρος της πατρότητας του Θεού. Και όμως, ο Άγιος Παύλος έχει ήδη δηλώσει:

«Όλοι αυτοί που κυβερνώνται από το Πνεύμα του Θεού, είναι υιοί του Θεού. Κι εσείς δεν έχετε λάβει πνεύμα σκλάβου για να ξαναβυθιστείτε στο φόβο, αλλά έχετε

Σε τόσους αιώνες χριστιανικής παράδοσης, οι άνθρωποι - μόνο αυτοί θα μπορούσαν να διαπράξουν ένα τέτοιο λάθος - παρακινούμενοι από δόλιο συμφέρον, άπλωσαν ένα μαύρο κάλυμμα πάνω στην ευφυΐα των ομοίων τους. Μοιάζει σχεδόν σαν κάποιος να το γλέντησε, αλλάζοντας τη σηματοδότηση, αναποδογυρίζοντας τους δείκτες της οδικής κυκλοφορίας ή διορθώνοντας βάρβαρα τα γραπτά. Η γνώση πως είμαστε μια εκπόρευση θεία και επομένως, για να το πούμε καθαρά, η γνώση ότι είμαστε Θεός, δεν ήταν άγνωστη στα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού, όμως η καταχνιά του χρόνου ξεστράτισε τον οδοιπόρο. Εμείς, οι ιερείς, υποχρεώθηκαν να προσευχόμαστε με τη Σύνοψη και σας βεβαιώνω ότι η υποχρέωση αυτή είναι ιδιαίτερα παρήγορη, όταν διαβάσεις εκεί μια περικοπή όπως αυτή:

«Σε διατάζω: ζύπνα, εσύ που κοιμάσαι! Γιατί Εγώ δεν σε δημιούργησα για να μένεις φυλακισμένος μέσα στην κόλαση. Αναστήσου από τους νεκρούς. Εγώ είμαι η ζωή των νεκρών. Αναστήσου, έργο των χεριών Μου! Αναστήσου εσύ που είσαι φτιαγμένος κατ' εικόνα και ομοίωσή Μου. Αναστήσου, ας βγούμε από εδώ! Εσύ μέσα Μου κι Εγώ μέσα σ' εσένα είμαστε αληθινά μια μοναδική αδιαίρετη φύση. Ο εχθρός σ' ανάγκασε να βγεις από τη γη του παραδείσου. Εγώ, αντίθετα, δεν σε ξαναβάζω πια σ' εκείνο τον κήπο, αλλά σε εγκαθιστώ πάνω στον ουράνιο θρόνο. Και τώρα κάνω τα Χερουβείμ να σε λατρέψουν όπως αρμόζει στον Θεό».⁶

Σε ένα άλλο κείμενο αγνώστου, αλλά αρχαίου συγγραφέα, διαβάζουμε: «Σύμφωνα με τον ίδιο τον Απόστολο Παύλο, ο Χριστός έρχεται πρώτος, αφού είναι ο δημιουργός της ανάστασής Του και της ζωής. Ύστερα έρχονται οι άλλοι “χριστοί”, δηλαδή εκείνοι που ζουν ακολουθώντας το παράδειγμα της αγιότητάς Του.»⁷

Σ' ένα κομμάτι διαλεγμένο από την «Κ α τ ή χ η σ η τ η ς Ι ε - ρ ο υ σ α λ ή μ» που προτείνεται να αναγνωσθεί με ευσέβεια από τους ιερείς, διαβάζουμε, σε επιβεβαίωση των εκφράσεων που αναφέραμε πιο πάνω, τα εξής:

«Έχοντας γίνει μέτοχοι του Χριστού, όχι εσφαλμένα ονομασθήκατε “χριστοί”. Γι’ αυτό ο Θεός είπε για σας: Μην αγγίζετε τους χριστούς μου (Ψαλμός 104, 15). Γίνετε “χριστοί”, πραγματικά, όταν δεχτήκατε το αρχέτυπο του Αγίου Πνεύματος».⁸

Και θα θέλα να κλείσω αυτή τη σειρά των κειμένων από χριστιανικές πηγές, με μια περικοπή πολύ σαφή του Αγίου Ιωάννη του Σταυρού, που θα διαλύσει τις αμφιβολίες σχετικά με τη φύση μας, αν ακόμη υπάρχουν:

«Η ψυχή ενωμένη και μεταμορφωμένη σε Θεό, ζει μέσα στο Θεό και μέσω του Θεού και αντανάκλα προς Εκείνον την ίδια ζωτική ώθηση που εκείνος της μεταδίδει... Δεν πρέπει να θεωρείται αδύνατο να συμβαίνει μέσα στην ψυχή ένα γεγονός τόσο υπέροχο. Πράγματι, εάν ο Θεός της δίδει τη Χάρη να φθάσει να είναι θεόμορφη και ενωμένη με την Αγία Τριάδα, αυτή γίνεται Θεός δια της συμμετοχής. Καθίσταται τότε δυνατή, μέσα στην ψυχή, μια άλλη ζωή νοητική, γνωστική και γεμάτη έλεος, πραγματωμένη μέσα στην Τριάδα, ενωμένη με αυτή την Τριάδα και όμοια μ’ αυτή την ίδια την Τριάδα.

Γι’ αυτό οι ψυχές κατέχουν δια συμμετοχής τα ίδια αγαθά που κατέχει ο Θεός εκ φύσεως. Και χάρη σ’ αυτό, οι ψυχές είναι αληθινά Θεός δια συμμετοχής, όμοιες μ’ Εκείνον και συντρόφισσές Του.

Ω! ψυχές δημιουργημένες για κορυφές τόσο υψηλές και σ’ αυτές προσκαλεσμένες, τι κάνετε; Με τι περνάτε τον καιρό σας; Θέλετε να είσαστε τυφλές μπροστά σε τόσο φως και κουφές εμπρός σε καλέσματα με τόσο κύρος;»⁹

Ο Σάι Μπάμπα δεν χάνει ευκαιρία να μας θυμίζει το πόσο ιερή είναι η ανθρώπινη γέννηση. Υπάρχουν πολυάριθμες ομιλίες όπου Εκείνος προσδιορίζει ως σπάνια τύχη το να γεννηθεί κανείς με ανθρώπινη μορφή:

Είναι στ’ αλήθεια πράγμα ιερό το να γεννηθεί κάποιος ως άνθρωπος. Αυτό σημαίνει πως ανάμεσα σε όλα τα όντα που γεννιούνται, το να γεννηθεί κανείς ως άνθρωπος είναι κάτι το εξαιρετικά δύσκολο και ιερό. Ακόμη και οι Άγγελοι

θέλουν να έχουν κάποια φορά μια γέννηση ανθρώπινη. Πρέπει να πάρετε την απόφαση να χρησιμοποιείτε όλα τα όργανα του σώματός σας για σκοπούς ιερούς.¹⁰

Ο άνθρωπος στην ουσία του είναι Θεός.»¹¹

Αν έτσι έχουν τα πράγματα - θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς - γιατί να υπάρχει τόσος πόνος μέσα στον κόσμο; Εάν ο άνθρωπος είναι Θεός, γιατί ο κόσμος έχει πέσει τόσο χαμηλά και συνεχίζει να στενάζει μέσα στον πόνο, μέσα στη μοναξιά, μέσα στη φτώχεια, μέσα στην αρρώστια, μέσα στο θάνατο; Το αμάρτημα του ανθρώπου βρίσκεται ακριβώς στο ότι έχει ξεχάσει την αληθινή του προέλευση. Η αιτία όλων των πόνων του βρίσκεται μέσα στην άγνοιά του. Δεν ξέρει ότι είναι Θεός και γι' αυτό συνεχίζει να συμπεριφέρεται τις περισσότερες φορές σαν ζώο: τρέχει πίσω από το χρήμα, τις χαρές της ζωής, την επιτυχία, τα πλούτη και τους έρωτες. Δεν είναι λάθος να λαχταράει και να επιδιώκει κανείς την ευτυχία: η ανάγκη αυτή βρίσκεται μέσα στις φλέβες μας από την πρώτη στιγμή της γέννησής μας. Το λάθος που κάνουν οι άνθρωποι έγκειται στο είδος των στόχων που βάζουν, για να κερδίσουν την ευτυχία. Αυτό που είναι πρόσκαιρο, δεν μπορεί να δώσει το Αιώνιο. Ό,τι γεννιέται από το εφήμερο, δεν μπορεί ποτέ να παράγει αυτό που είναι πάντα Αναλλοίωτο.

«Ο άνθρωπος είναι Atmaswara, ενσάρκωση του Πνεύματος, είναι της ίδιας φύσης με το Άγιο Πνεύμα, που είναι Αλήθεια, Ομορφιά, Καλοσύνη, Ειρήνη και Αγάπη. Όμως, ενάντια στην ίδια του τη φύση, λαχταράει αυτό που είναι ψεύτικο, εφήμερο, ακάθαρμο, αδρανές και χαοτικό. Αυτό τον κάνει ευτελή και χυδαίο. Ο άνθρωπος πρέπει να στρέψει το βλέμμα αλλού και να ψάξει μέσα στον ίδιο του τον εαυτό την πηγή της δύναμης και της χαράς. Όταν εκτελεί μια πράξη, πρέπει πάντα να έχει ως στόχο τον Θεό, του οποίου είναι μια έκφραση ορατή»¹².

Επομένως, η πηγή όλων των δεινών του ανθρώπου, δηλαδή η βάση της άγνοιάς του, πρέπει να αναζητηθεί στην πεποίθησή του πως είναι σώμα. Ο άνθρωπος πιστεύει ότι όλα αυτά που βλέπει να